

Príklady na polynómy I

Prvok $c \in F$ sa nazýva koreňom polynómu $F[x]$, ak $f(c) = 0$ (po dosadení c do polynómu dostaneme 0.) Ak pracujeme s polynómami z $F[x]$, tak ako korene môžeme uvažovať aj prvky z nejakého nadpoľa $F_1 \supseteq F$. (Lebo $F[x] \subseteq F_1[x]$ – ak sú všetky koeficienty z F , tak súčasne patria aj do nadpoľa F_1 .)

Prvok $c \in F$ je koreňom práve vtedy keď $x - c \mid f(x)$. Teda ak $f(x)$ sa dá zapísať v tvare $f(x) = g(x)(x - c)$. Ak $f(x) = g(x)(x - c)^2$ pre nejaký polynóm $g(x) \in F[x]$, tak hovoríme, že c je dvojnásobný koreň. Násobnosť koreňa je najvyššie také číslo, že $f(x) = g(x)(x - c)^n$.

Úloha 1. Dokážte, že zvyšok polynómu $f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_0 \in F[x]$ po delení $x - b$ je práve $f(b)$ (=jeho hodnota v bode $b \in F[x]$).

Úloha 2. Vydeľte dané polynómy so zvyškom v $\mathbb{C}[x]$.

- $f(x) = x^4 + 3x^3 - 4x + 2$, $g(x) = x^2 + x - 2$
- $f(x) = x^5 + 2x^3 + 3x + 4$, $g(x) = x^3 + x + 1$
- $f(x) = x^3 + (2 + 2i)x^2 + 3ix + 1$, $g(x) = x^2 + (2 + i)x + i$

Úloha 3. Použitím Hornerovej schémy¹ zistite, či c je koreň polynómu $f(x) \in \mathbb{C}[x]$ a vyjadrite tento polynóm v tvare $f(x) = g(x)(x - c) + f(c)$.

- $f(x) = x^4 + 3x^3 - 4x + 2$, $c = -2$
- $f(x) = x^5 + 2x^3 + 3x + 4$, $c = -1$
- $f(x) = x^3 + (2 + 2i)x^2 + 3ix + 1$, $c = -i$

Úloha 4. Pomocou Hornerovej schémy vyjadriť:

- $f(x + 3)$ pre $f(x) = x^4 - x^3 + 1$
- $(x - 2)^4 + 4(x - 2)^3 + 6(x - 2)^2 + 10(x - 2) + 20$

Úloha 5. Dokážte, že ak $c = \frac{p}{q} \in \mathbb{Q}$ je koreň polynómu $f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_0 \in \mathbb{Z}[x]$ s celočíselnými koeficientami, tak $p \mid a_0$ a $q \mid a_n$.

Úloha 6. Nájdite všetky racionálne korene daných polynómov (s pomocou Hornerovej schémy a tvrdenia dokázaného v predchádzajúcej úlohe). Aká je ich násobnosť?

- $f(x) = 4x^4 - 7x^2 - 5x - 1$
- $f(x) = 24x^5 + 10x^4 - x^3 - 19x^2 - 5x + 6$
- $f(x) = 6x^4 + 19x^3 - 7x^2 - 26x + 12$

Úloha 7. Vypočítajte $d(x) = \gcd(f(x), g(x))$ a vyjadrite ho v tvare $d(x) = u(x)f(x) + v(x)g(x)$.

- $f(x) = 3x^5 + 5x^4 - 16x^3 - 6x^2 - 5x - 6$, $g(x) = 3x^4 - 4x^3 - x^2 - x - 2$;
- $f(x) = 4x^4 - 2x^3 - 16x^2 + 5x + 9$, $g(x) = 2x^3 - x^2 - 5x + 4$;
- $f(x) = x^4 + 6x^3 + 9x^2 - 2x - 9$, $g(x) = x^3 + 4x^2 + 2x - 7$;
- $f(x) = x^8 - 1$, $g(x) = x^5 - 1$
(Výsledky: a) $u(x) = -\frac{1}{3}x^2 + \frac{1}{3}x + \frac{1}{3}$, $v(x) = \frac{1}{3}x^3 + \frac{2}{3}x^2 - \frac{5}{3}x - \frac{4}{3}$, $d(x) = x + \frac{2}{3}$
b) $u(x) = -\frac{x-1}{3}$, $v(x) = \frac{2x^2-2x-3}{3}$, $d(x) = x - 1$
c) $d(x) = 1$, $u(x) = 1/30(2x^2 + 5x - 1)$, $v(x) = -1/30(2x^3 + 9x^2 + 7x + 3)$)

¹Pozri text k prednáške.